

Voorlopig overzicht van de fiscale begrotingsmaatregelen Di Rupo

Recent werd bij de regeringsformatie een politiek akkoord bereikt over de begroting, waarbij een hele reeks nieuwe fiscale maatregelen van kracht zouden worden.

Hieronder wordt gepoogd een en ander in kaart te brengen, waarbij een selectie werd gemaakt van de maatregelen die inzonderheid het *bedrijfsleven* zullen treffen. Als basis hiervoor werd voornamelijk het regeerakkoord van 1 december 2011 getiteld "*Ontwerpverklaring over het algemeen beleid*" gebruikt.

Noodzakelijkerwijs gebeurt dit alles onder het grootste voorbehoud. Men heeft nog het raden naar de concrete toepassingsmodaliteiten van elke maatregel : alles moet nog in een wetgevend kader worden uitgewerkt. Daarnaast valt op dat de ontwerpverklaring *niet-exhaustieve* lijsten van maatregelen opsomt. Ook de berichten dat binnen enkele maanden bijkomende begrotingsmaatregelen nodig zouden zijn, dragen bij tot fiscale onrust.

Vennootschapsbelasting

- Er komt *geen* Gewestelijke autonomie inzake Vennootschapsbelasting (blijft federaal).
- Wijzigingen inzake de notionele interestaftrek (= aftrek voor risicokapitaal) :
 - Het basistarief daalt naar 3% (3,5% voor KMO's) voor aanslagjaren 2013 t.e.m. 2015. Nadien kan het tarief bij wet worden gewijzigd.
 - Bij een tekort aan fiscale winst is het overschot aan nieuwe notionele interestaftrek *niet meer overdraagbaar*.
 - Oude overgedragen notionele interestaftrek (ontstaan t.e.m. 31.12.2011) blijft wel nog bruikbaar, tenminste indien de fiscale winst beneden 1 miljoen EUR ligt. Bij hogere winst wordt de aftrek beperkt tot 60% van de belastbare grondslag (de rest van deze oude aftrek blijft overdraagbaar).
 - De notionele interestaftrek wordt de laatste bewerking in de aangifte, zodat de fiscale winst eerst wordt verminderd met alle andere fiscale aftrekken.
 - Er zou echter *geen* tewerkstellingsvoorwaarde aan worden gekoppeld (in tegenstelling tot wat initieel werd gevreesd).

- Tot op heden waren meerwaarden op aandelen vrijgesteld, waarbij enkel de zgn. "taxatievoorwaarde" moest worden voldaan (aandelen niet van vennootschappen in fiscale vluchtlanden of met bijzonder regime).

Hier wordt nu een bijkomende voorwaarde aan toegevoegd : de aandelen moeten minstens één jaar in bezit geweest zijn. Zo niet wordt een afzonderlijke belasting van 25% toegepast.

Net zoals voorheen blijven minderwaarden op aandelen niet aftrekbaar (behalve bij liquidatie), en zouden zij voor de toepassing van de 25% niet met eventuele meerwaarden verrekend mogen worden (dit laatste is echter nog onduidelijk).

- Veralgemening van een "thin capitalisation rule" inzake interestaftrek van leningen : indien schulden van leningen (*ongeacht* het belastingregime van de verstrekker ervan) vijf maal het eigen vermogen overstijgen, zouden de interesten ervan pro rata niet meer aftrekbaar zijn. Mogelijks zal deze veralgemening enkel voor intragroepsleningen gelden, doch hieromtrent bestaat nog onduidelijkheid.
- Verworpen uitgaven personenwagens :
 - De huidige regeling van aftrek conform de CO2-uitstoot blijft van kracht.
 - Indien deze wagens ook privé worden gebruikt, zullen deze verworpen uitgaven nu echter jaarlijks worden verhoogd met 17% van de waarde van het voordeel in natura (vermoedelijk ongeacht het privé-gebruik wordt aangerekend of niet). De berekening van dit voordeel wordt trouwens volledig herzien (cfr. infra).
 - Deze 17% zou meteen ook de minimale belastbare basis uitmaken in de Vennootschapsbelasting.
- Inzake overgedragen fiscale verliezen zou dan toch niets veranderen : zij blijven in principe onbeperkt in de tijd overdraagbaar en bruikbaar, ongeacht hun grootte.

Roerende Voorheffing

- De Roerende Voorheffing (RV) op roerende inkomsten wordt algemeen verhoogd tot 21%. Hier kan worden gedacht aan bv. interesten op een lening van een aandeelhouder/bedrijfsleider of op een credit-rekening-courant.

Indien het totaal van de roerende inkomsten 20.000 EUR overstijgt, wordt op het bovenmatig deel 25% RV toegepast, door de toepassing van een "solidariteitsbijdrage" van 4%. Voor het bepalen van deze grens :

- wordt geen rekening gehouden met het vrijgesteld deel van interest op spaarboekjes of met liquidatieboni (zie verder) ;
- maar worden wel eerst de bestanddelen samengeteld waarop de 4% uiteindelijk niet van toepassing is (zie verder).

Voor de inning van de extra 4% wordt een centraal gegevenspunt opgericht. De toepassing van de 4% zou op één van volgende wijzen gebeuren :

- Indien men niet wil dat de bank de inkomstgegevens doorgeeft, zal 25% worden ingehouden bij de bron. Indien nadien blijkt dat de 20.000 EUR niet was bereikt, kan de 4% worden teruggevraagd via de Personenbelasting.
 - Indien de bank de gegevens toch mag doorgeven, zal de 4% niet extra worden ingehouden, en zal de uiteindelijke verschuldigheid worden beoordeeld via de Personenbelasting.
- Interesten op spaarboekjes blijven aan 15% RV onderworpen en de 4% "solidariteitsbijdrage" is er niet op van toepassing. Ook de vrijstelling ervan m.b.t. de eerste 1.770 EUR blijft bestaan, waarbij deze dan toch onmiddellijk bij de bron zou blijven worden toegepast (en niet via de Personenbelasting).
 - Staatsbons uitgegeven van 24.11.2011 t.e.m. 02.12.2011 blijven aan 15% RV onderworpen (betwistbaar o.a. wegens het gelijkheidsbeginsel?). Zij zullen blijkbaar wel meetellen voor het bepalen van de overschrijding van de grens van 20.000 EUR.
 - Voor dividenden en interesten die vroeger reeds aan 25% RV waren onderworpen, zou er niets veranderen. 25% blijft het standaard tarief voor dividenden.

De 4% "solidariteitsbijdrage" is er niet op van toepassing, maar de inkomsten tellen blijkbaar wel mee voor het bepalen van de overschrijding van de grens van 20.000 EUR.

- Dividenden waarop 15% RV van toepassing was (het betreft de zgn. VVPR-aandelen) zouden dus nu aan 21% RV worden onderworpen. Er is dus nog steeds een beperkt voordeel t.o.v. normale dividenden, tenminste indien de 4% "solidariteitsbijdrage" er niet op van toepassing is. Het VVPR-dividend telt mee voor het bepalen van de overschrijding van de grens van 20.000 EUR.
- De toekomst van de liquidatie-/inkoopheffing van 10%, tot nu van toepassing op vereffeningen van vennootschappen en inkoop van eigen aandelen, is onduidelijk :
 - In het regeerakkoord is letterlijk voorzien dat liquidatieboni (bij vereffeningen) aan 10% RV onderworpen blijven. De 4% "solidariteitsbijdrage" is er niet op van toepassing.
 - Er wordt echter niets voorzien inzake inkoopboni (inkoop eigen aandelen), zodat de vrees bestaat dat de RV hieromtrent het nieuwe algemeen tarief van 21% zal volgen.
- Het is nog niet duidelijk of de RV op royalties op 15% behouden blijft, dan wel eveneens tot 21% wordt verhoogd. Idem voor wat betreft het al dan niet meetellen ervan voor de grens van 20.000 EUR.
- Deze verhogingen hebben uiteraard geen impact op de bestaande nationale en internationale RV-vrijstellingen en -verminderingen.

BTW

- De diensten van notarissen en gerechtsdeurwaarders worden niet langer vrijgesteld van BTW. Vanaf 01.01.2012 zouden deze worden onderworpen aan 21% BTW (de ingangsdatum ligt nog niet vast).

Het bepalen van de belastbare grondslag voor deze BTW zal niet evident zijn, wegens de verschillende wettelijke heffingen die bovenop het ereloon worden aangerekend.

Daar waar dit voor hun niet-BTW-plichtig cliënteel voor een hogere uitgave zorgt, kan dit bij de notarissen en gerechtsdeurwaarders zelf wel voor mogelijkheden tot BTW-optimalisatie zorgen, met name via het recht op BTW-af trek (nog geen duidelijkheid over eventuele positieve BTW-herzieningen op oude investeringen).

De diensten van advocaten zouden vrijgesteld blijven van BTW.

- De BTW-regeling op privé gebruikte bedrijfsmiddelen (correctie op de BTW-af trek ; vroeger op het periodiek voordeel in natura) maakt als dusdanig geen onderwerp uit van het regeerakkoord. In principe is deze regeling in werking getreden op 01.01.2011, doch op datum van heden liggen de toepassingsmodaliteiten nog steeds niet vast, wegens de opschorting van de Beslissing van de BTW-Administratie dd. 20.10.2011. De regeling zal mogelijks worden herbekeken in het licht van het regeerakkoord.
- De BTW op digitale TV (kabel distributie via decoder) zal stijgen van 12% naar 21% (zoals bij gewone kabel distributie).

Voordelen in natura

- Inzake het voordeel van bedrijfswagens is het de bedoeling de extra belastbaarheid 50/50 te verdelen over werkgever en werknemer/bedrijfsleider. De forfaitaire waardering van dit voordeel wordt complexer, en zou nu gebeuren door een combinatie te maken van de cataloguswaarde van de wagen en de CO-uitstoot.

Momenteel circuleren nog verschillende berekeningswijzen. Eén van de formules voor het jaarlijks voordeel is als volgt (dus onder voorbehoud) :

cataloguswaarde (nieuwe staat inclusief opties en BTW maar zonder aftrek van kortingen)

x [0,055 + ((CO2-uitstoot – 95 bij diesel of – 115 bij benzine)/1000 maar minimaal 4% en maximaal 18%)]

x 6/7

Het voordeel zou minimum 1.200 EUR/jaar bedragen (ongeacht het motortype). Bij tweedehandse wagens zou eveneens de nieuwwaarde worden gehanteerd.

- Het voordeel voor een werknemer of bedrijfsleider van een gratis woning, wordt momenteel forfaitair op basis van het Kadastraal Inkomen (KI) berekend in een formule die meestal een resultaat geeft dat onder de markthuurligt. Deze waardering zou nu worden verhoogd indien het KI boven de 745 EUR ligt, doch enkel voor bedrijfsleiders.

De formule voor het jaarlijks voordeel (niet-gemeubileerd) was :

$$\text{geïndexeerd KI} \times 100/60 \times 2$$

en zou nu worden :

$$\text{geïndexeerd KI} \times 100/60 \times 3,8 \text{ (dus bijna een verdubbeling).}$$

- Ook de forfaitaire waardering van de voordelen inzake gratis elektriciteit en verwarming, die in 2010 en 2011 nog werden verhoogd, zal verder stijgen. Dit zou eveneens enkel voor bedrijfsleiders gelden.
- De "strijd" tegen "*turbo vruchtgebruikconstructies*" wordt voortgezet, die het regeerakkoord associeert met "fiscale fraude". Met dergelijke contracten wordt de situatie bedoeld waarin de natuurlijke persoon enkel de naakte eigendom van een grond koopt, zijn vennootschap koopt het vruchtgebruik van die grond en financiert volledig het gebouw ; op het einde krijgt de natuurlijke persoon bijkomend het vruchtgebruik van de grond en de volle eigendom van het gebouw (de voordelen).

Het akkoord voorziet in betere controles of in een nieuw wetgevend initiatief om de waarde van de voordelen in natura van die constructie te bepalen.

Over de strijd van de fiscale Administratie tegen *vruchtgebruik in het algemeen*, dewelke zij waarschijnlijk liefst via wetgevend initiatief ziet aanpakken, wordt niet gesproken in het akkoord (net zomin als over erfpacht en opstal). Er kan echter worden verwacht dat om budgettaire redenen ook hieromtrent de strijd verder zal worden opgevoerd.

Extra-wettelijke pensioenen van de tweede pijler

- Alle bestaande zuiver interne pensioenprovisies voor bedrijfsleiders moeten verplicht worden uitbesteed aan externe pensioenfondsen of verzekeringsmaatschappijen. Dit moet gebeuren tegen eind 2014.

Tijdens deze overgangperiode zou op de gestorte premies voor interne pensioenprovisies een verminderde verzekeringstaks van 1,75% van toepassing zijn. Na de uitbesteding bedraagt deze verzekeringstaks 4,4%.

- Uitkeringen van pensioenkapitalen van de tweede pijler opgebouwd door werkgeverspremies, zullen in de Personenbelasting anders worden belast (momenteel 16,5%) : 20% voor uitkeringen 60 jaar, 18% op 61 jaar, 16,5% op 62 tot 64 jaar, en 10% op 65 jaar.

- Persoonlijke bijdragen zullen in de Personenbelasting recht geven op een uniforme belastingvermindering van 30%, en niet langer volgens de gemiddelde aanslagvoet.
- De aftrekbaarheid van de werkgeverspremie bij de opbouw van extra-legale pensioenen van de tweede pijler (groepsverzekeringen) wordt momenteel bepaald door de zgn. "80%-regel". Deze regel zal nu worden herzien, in die zin dat de tweede pijler samen met het wettelijk pensioen het niveau van het hoogste overheidspensioen niet mogen overschrijden, anders zijn de opbouwpremies pro rata niet meer aftrekbaar.

Bijzondere taken op effecten

- Er wordt een speciale taks ingevoerd bij de omzetting van aandelen aan toonder (gedrukt) naar aandelen op naam (via aanleg aandeelhoudersregister) of naar gedematerialiseerde aandelen (deponering bij een bankinstelling).

Deze taks bedraagt 1% in 2012 en 2% in 2013. Het maakt geen verschil of de vennootschap beursgenoteerd is of niet. In het laatste geval is nog onduidelijk of de taks zal worden berekend op het eigen vermogen dan wel de reële waarde.

Het is dus aan te raden tot de omzetting over te gaan vóór 31.12.2011, om deze potentieel zeer zware last te omzeilen. Indien de statuten nog niet voorzien in de mogelijkheid tot omzetting, zullen deze nog voor het jaareinde moeten worden gewijzigd via notariële akte.

Noteer dat in het licht van de algemene afschaffing van aandelen aan toonder de omzetting hoe dan ook tegen 31.12.2013 moet gebeuren, zo niet worden de aandelen van rechtswege omgezet en worden de rechten ervan opgeschort tot de eigenaar zich kenbaar maakt. Vanaf 2015 worden de aandelen verkocht met toepassing van een boete van 10% per jaar.

- Er komt een verhoging van de taks op beursverrichtingen met 30%. Het tarief zou aldus 0,22% bedragen (0,09% of 0,65% bij uitzonderingen) en het maximum per transactie 650 EUR (975 EUR bij uitzonderingen).

Bestrijding van fraude en rechtsmisbruik

- In het algemeen zou de strijd tegen fiscale en sociale fraude worden opgevoerd. Er zou een betere samenwerking komen tussen fiscale en sociale overheden. De procedures worden geharmoniseerd over alle belastingen, waarbij de strengste maatregelen overal van toepassing zouden worden.
- De algemene antimisbruikbepaling inzake directe belastingen van artikel 344 §1 WIB92 zal worden gewijzigd. De fiscale Administratie zal het bestaan van identieke of soortgelijke juridische gevolgen in burgerlijk recht niet meer moeten bewijzen, waardoor een herkwalificatie (en hierdoor hoger belastingregime) gemakkelijker zal kunnen worden toegepast. Hiermee wordt de voor de Administratie strenge Cassatierechtspraak van de laatste jaren buiten spel gezet.
- Ter bestrijding van excessieve fiscale constructies zou er sprake zijn van een herziening van de werkingsmethodes van de Dienst Voorafgaande Beslissingen bij het uitreiken van rulings.
- Overige selectie inzake fiscale fraude :
 - In de strijd tegen het witwassen van geld wordt voorzien in een gefaseerde verlaging van de drempel van 15.000 EUR voor de betalingen in speciën. Uiterlijk in 2014 zou dit moeten worden verlaagd tot 3.000 EUR.
 - Bij erfenissen komt voor notarissen een uitbreiding van de mededelingsplicht inzake sociale of fiscale schulden van de overledene of zijn erfgenamen (automatische procedure van kennisgeving indien geen notaris aangesteld).
 - Alle buitenlandse bankrekeningen zullen in een centraal register van de Nationale Bank moeten worden aangegeven.
 - De wetgeving op de onderkapitalisatie zal worden herzien.
 - Er komen nieuwe controlemaatregelen specifiek voor "risicosectoren".
- Selectie inzake sociale fraude :
 - De strijd tegen schijnzelfstandigen zou opnieuw worden opgevoerd, door het invoeren van een weerlegbaar vermoeden van een band van ondergeschiktheid.
 - Er zou tevens strijd worden gevoerd tegen fictieve ondernemingen (via gegevensuitwisseling met nutsbedrijven) en tegen het niet legitiem beroep doen op inbrengen in vennootschappen.
- Er komt geen nieuwe speciale ronde van fiscale amnestie. De huidige (permanente) regeling van de Fiscale Regularisatie zou (helaas) ongewijzigd blijven.

Fiscaliteit privé

- Korte selectie inzake fiscale maatregelen m.b.t. de privé :
 - roerende inkomsten : cfr. supra
 - voordelen in natura : cfr. supra
 - extra-wettelijke pensioenen : cfr. supra
 - Gewestelijke autonomie inzake Personenbelasting via opcentiemen op de federale belasting (de belastbare basis blijft federaal)
 - aandelenopties worden bij de toekenning zwaarder belast : de waardering gaat van 15% naar 18% (het verminderd tarief gaat van 7,5% naar 9%)
 - meerwaarden op aandelen : hieromtrent zal in de Personenbelasting uiteindelijk niets wijzigen t.o.v. de huidige regeling
 - het belastingvoordeel van leningen, giften en kinderopvang zal anders worden berekend
 - afschaffing van de meeste belastingverminderingen voor energiebesparende uitgaven en van de ecopremie voor personenwagens (afschaffing vanaf 28.11.2011 met overgangsregeling)
 - dienstencheques worden duurder en in aantal beperkt, doch de belastingvermindering blijft behouden.

- Er komt (voorlopig) geen algemene vermogensbelasting, maar bovenstaande maatregelen breiden voor de overheid wel de mogelijkheden uit bij het aanleggen van een vermogenskadaster.

Inwerkingtreding?

De maatregelen moeten nog in wetgeving worden omgezet.

Bij een aantal maatregelen werd hierboven de verwachte inwerkingtreding reeds vermeld. Voor het overige kan worden aangenomen dat een deel op 01.01.2012 zal in werking treden.

Helaas blijken sommige begrotingsmaatregelen reeds in 2011 van toepassing te worden. In het verleden is inderdaad gebleken dat de wetgever er niet voor terugdeinst om een zekere retroactiviteit op te leggen (betwist door de rechtspraak).

Tot slot : nieuwigheden in het Vlaamse schenkingsrecht en successierecht

De Vlaamse regering blijft ondertussen doorwerken, en heeft in een ontwerp van decreet een aantal belangrijke wijzigingen voorgesteld inzake *familiebedrijven* :

- Tot op heden konden vennootschappen en ondernemingen onder bepaalde voorwaarden worden geschonken tegen een *verlaagd schenkingsrecht* van 2%. Waren deze voorwaarden niet voldaan, dan konden deze roerende goederen worden geschonken tegen 3% (in rechte lijn en tussen echtgenoten en samenwonenden) of 7% (anders).

Bij verervingen konden familiale vennootschappen en ondernemingen onder bepaalde voorwaarden dan weer genieten van een *vrijstelling van successierechten*.

Indien men ervoor koos om bv. voor een buitenlandse notaris of via een handgift een niet in België geregistreerde schenking te doen van vennootschappen of ondernemingen, gebeurde dit sowieso vrij van schenkingsrechten, doch diende de schenker nadien nog *drie jaar* te overleven (= de zgn. "verdachte periode") opdat de geschonken goederen ook vrij van successierechten konden blijven.

- In de ontwerptekst worden de zaken nu in feite *omgedraaid* vanaf 01.01.2012.

Het zou nu de *schenking* zijn van familiale vennootschappen en ondernemingen die onder bepaalde voorwaarden volledig kan worden *vrijgesteld* van schenkingsrechten.

En de *vererving* van familiale vennootschappen en ondernemingen zou nu onder bepaalde voorwaarden aan een *verlaagd tarief successierecht* worden onderworpen : 3% in rechte lijn en tussen echtgenoten en samenwonenden, 7% anders.

Voor deze nieuwe gunstregelingen bestaat geen tewerkstellingsvoorwaarde meer (in de oude regeling werd deze trouwens reeds vanaf 01.11.2007 op nul gezet). Wel bestaan nog steeds voorwaarden inzake participatie (minstens 50% ; 30% als nieuwe uitzonderingsregel) en activiteit (geen patrimoniumvennootschappen ; duidelijk gedefinieerd), die ook nadien moeten blijven worden vervuld (drie i.p.v. vijf jaar).

- Opgelet : tegelijkertijd wordt inzake niet in België geregistreerde schenkingen gedaan vanaf 01.01.2012 voormelde "verdachte periode" opgetrokken van drie naar *zeven jaar*, wanneer het gaat over activa en aandelen van familiale ondernemingen en vennootschappen die in principe in aanmerking komen voor de nieuwe vrijstelling van schenkingsrechten.

Schenkingen tot 31.12.2011 en schenkingen die niet in aanmerking komen voor de nieuwe vrijstelling, zouden nog onder de "verdachte periode" van drie jaar vallen. De ontwerptekst is hieromtrent echter onzorgvuldig opgesteld, zodat er nog geen zekerheid over bestaat.